

Rudnicka, Adriana

"Prawo ochrony środowiska w Polsce", Ludwik Jastrzębski, Warszawa 1990 : [recenzja]

Studia Teologiczne 12, 437-438

1994

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Ponieważ para małżeńska jest „obrazem Boga” mężczyzna i kobieta w sposób naturalny i niezwykle głęboki pragną połączenia się. Każda jednostka ludzka szuka swojego „drugiego ja” (alter ego), swojej drugiej połowy jedności⁷. Miłość jest więzią łączącą małżonków. Miłość jest też głównym motywem stworzenia świata przez Boga. Miłość ta w swojej najczystszej formie jest duchowym uczuciem. Istnieje podobieństwo pomiędzy miłością mężczyzny i kobiety a miłością Boga do swojego stworzenia, jak to przedstawia Pieśń nad Pieśniami. Doskonała miłość pomiędzy mężczyzną i kobietą może istnieć bez pragnienia seksualnego. Adam i Ewa w raju, nie odczuwali pociągu seksualnego, pomimo to łączyła ich niezwykle intensywna więź miłości, ponieważ byli „jednym ciałem” na „obraz Boży”⁸.

Książka ta łamie pewną tradycyjną w chrześcijaństwie opinię o żydowskiej koncepcji małżeństwa opartej wyłącznie na kazuistyce. Z dzieła A. Kaplana wyłania się obraz małżeństwa o niezwyklej głębi teologicznej. Jest on o tyle cenny, że współczesne ujęcia małżeństwa również odwołują się do podobnych idei. Wystarczy tu zwrócić uwagę, że papież Jan Paweł II w swoim Liście skierowanym do rodzin w Wielkim Poście roku 1994, ukazuje małżeństwo w jego podobieństwie do Stwórcy dzięki rodzicielstwu i miłości.

Ks. Mieczysław Ozorowski

Ludwik Jastrzębski, *Prawo ochrony środowiska w Polsce*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1990, ss. 287.

Praca ta jest polecana studentom prawa i administracji do nauki prawa ochrony środowiska. Zawiera systematykę prawa uwzględniając jego stan na dzień 1 stycznia 1989 roku.

Podręcznikowy charakter pracy wpływa niewątpliwie na sposób przekazania treści, który widoczny jest już w bardzo rozbudowanym spisie. Autor zastosował podział pracy na rozdziały i podrozdziały, przedstawił szczegółowy plan poruszanych zagadnień. Taka forma wpływa na łatwiejsze zrozumienie treści.

W pracy wyróżnia się dwie części. Część pierwsza — ogólna ma na celu wstępne zaznajomienie czytelnika z poruszaną problematyką. Znajdziemy tu rys historyczny ochrony środowiska. Autor uważa, że aż do 1980 roku była ona związana nierozzerwalnie z ochroną przyrody i dlatego przedstawia historię ruchu ochrony przyrody. Wyróżnia w niej 3 okresy: do 1934 roku, w którym to uchwalono ustawę dotyczącą prawnego kierunku konserwatorskiej ochrony przyrody; do 1949 roku, gdzie powstał pierwszy planistyczny program ochrony przyrody i na okres po 1969, w którym to po raz pierwszy poruszano problem ochrony środowiska w skali światowej.

Autor nie ogranicza się jedynie do przedstawienia sytuacji w Polsce, ale zaznaja czytelników z rozwojem organizacji międzynarodowych np. agend działających w ONZ, współpracy międzynarodowej przejawiającej się w podpisywaniu umów regionalnych. W dalszej części poznajemy pojęcia: ochrona przyrody, ochrony środowiska, prawo ochrony przyrody oraz ich znaczenie w świetle prawa. Autor przytacza artykuły ustaw określających ich rozumienie w Polsce, krajach Europy zachodniej oraz byłych państwach socjalistycznych. Następne rozdziały ogólnej części

⁷ Tamże, s. 25.

⁸ Tamże, s. 16.

mówią o roli prawa w ochronie środowiska. Dokładniej omówione zostają zasady prawne, instytucje chroniące środowisko, a także wpływ ochrony środowiska na narodowe plany społeczno-gospodarcze, inwestycje, zagospodarowanie przestrzenne.

Część druga to szczegółowe przedstawienie zagadnień prawnych ochrony przyrody. Autor wprowadził podział na zachowawczą (konserwatorską) ochronę przyrody, kształtowaną ochronę krajobrazu i obiektów przyrodniczych oraz kształtowaną, czyli humanitarną i użytkową ochronę zwierząt. Znajdziemy tu omówienie ustaw określających przedmioty podlegające ochronie prawnej i ich dokładny zakres.

Następnie autor zapoznaje nas z instytucjami prawnymi związanymi z prawidłowym wykorzystaniem zasobów przyrodniczych oraz możliwościami ochrony środowiska przed uciążliwościami, czyli zanieczyszczenia atmosfery, hałasem, odpadami, promieniowaniem. Znajdziemy tu obok przedstawienia sytuacji w Polsce przykłady zabezpieczeń stosowane w państwach zachodnich.

Ostatni rozdział pracy to przegląd organizacji związanych z ochroną środowiska wraz z przedstawieniem przysługujących im praw.

W całej pracy autor wywody swoje popiera odpowiednimi numerami ustaw z Dziennika Urzędowego, zarządzeniami Rady Ministrów oraz licznymi pozycjami z literatury problemu. Pozycja ta zawiera bardzo obszerną bibliografię z zakresu ochrony środowiska i prawodawstwa. Znajdziemy w niej artykuły z czasopism polskich, niemieckich i radzieckich, a także publikacje wielu autorów od lat 20 do 80.

Poza tym w pracy znajduje się skorowidz rzeczowy pozwalający na odszukanie interesujących nas informacji oraz aneks zawierający uzupełnienia, jakie nastąpiły w aktach normatywnych w zakresie ochrony środowiska po dniu 1 stycznia 1989 roku, obejmujące okres do dnia 30 listopada 1989 roku.

Pracę tę poleciłabym nie tylko studentom prawa i administracji, ale tym wszystkim, którzy zajmują się zagadnieniami z zakresu ochrony środowiska. Studentom kierunków biologicznych i humanistycznych pozwoli ona na konfrontację założeń ekologii z rzeczywistością.

Adriana Rudnicka

Humanizm ekologiczny, vol. 1: Jakiej filozofii potrzebuje ekologia — ochrona przyrody a ochrona człowieka, red. L. Pawłowski, S. Zięba, Lublin 1992, ss. 111.

Humanizm ekologiczny, vol. 2: Kryzys idei postępu — wymiar ekologiczny, red. S. Kyć, Lublin 1993, ss. 204.

W dniach 4-6.11.1991 r. na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim odbyło się sympozjum na temat: *Jakiej filozofii potrzebuje ekologia — ochrona przyrody a ochrona człowieka*. Celem tego sympozjum było przedstawienie przemyśleń i refleksji związanych z przemianami kulturowymi, społecznymi i politycznymi, a także zmian zachodzących w nauce i filozofii, które to zmiany determinują światopogląd ekologiczny i rzutują na tworzenie świadomości proekologicznej. Owocem zaś tego sympozjum (jak mi nie mam jednym z wielu), było zainicjowanie nowej serii wydawniczej pod wspólnym tytułem *Humanizm ekologiczny*. Jak do tej pory ukazały się dwa tomy *Humanizmu ekologicznego*. Tom pierwszy: *Humanizm ekologiczny, vol. 1: Jakiej filozofii potrzebuje ekologia — ochrona przyrody a ochrona człowieka*, red. L. Pawłowski, S. Zięba, Lublin 1992, s. 111 i tom drugi: *Humanizm ekologiczny, vol. 2: Kryzys idei postępu — wymiar ekologiczny*, red. S. Kyć, Lublin 1993, s. 204.